

TELŠIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS
VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2017 M. VEIKLOS PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Programoje iškeltas tikslas rūpintis savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

2. Visuomenės sveikatos biuro 2017 m. veiklos programa (toliau – Programa) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo (Žin., 1994, Nr. 55-1049; 2008, Nr. 113-4290) 6 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu (Žin., 1996, Nr. 66-1572; Nr. 109-2995), Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu (Žin., 1994, Nr. 63-2331; 1998, Nr. 112-3099), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos stebėsenos (monitoringo) įstatymu (Žin., 2002, Nr. 72-3022; 2008, Nr. 113-4290), Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu (Žin., 2002, Nr. 56-2225; 2007, Nr. 64-2455), kitais teisės aktais bei Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijomis (raštas 2014-12-17 Nr.(1.1.20-413)-10-11077).

II. SITUACIJOS ANALIZĖ

1. 2016 metų pradžioje Telšių rajone gyveno 43 059 gyventojų, t.y. 863 gyventojais mažiau nei 2015 m. Neigiamus gyventojų skaičiaus pokyčius galima sieti su neigiamu migracijos saldo, neigiamu natūraliu gyventojų prieaugiu.

2. Paskutiniuosius trejus metus gimstamumo lygis Telšių r. išliko stabilus; 2013 m. 10,41 (1000 gyv.), 2014 m. 10,4 (1000 gyv.), 2015 m. 10,3 (1000 gyv.).

3. Didžioji dalis Telšių r. gyventojų (56,36 proc. visų mirusių) mirė nuo kraujotakos sistemos ligų. Mirtys nuo piktybinių navikų sudarė – 20,67 proc., mirtys nuo išorinių priežasčių – 8,13 proc., nuo kvėpavimo sistemos ligų – 3,83proc., virškinimo sistemos ligų – 4,14 proc.

4. 2016 m. pradžioje Telšių r. didžiausią gyventojų dalį sudarė 20-24 m. 55-59 m., 50-54 m., ir 45-49 m. asmenys, mažiausią dalį - >85 m. ir 80-84 m. asmenys.

5. 2015 metais didžiausias gyventojų sergamumas buvo kvėpavimo, jungiamojo audinio ir skeleto – raumenų bei nervų sistemos ligomis. Iš jų kvėpavimo sistemos ligų bendrasis sergamumo rodiklis buvo žemesnis už šalies ir Telšių apskrities sergamumo rodiklį.

6. Psichikos ir elgesio sutrikimai, nervų sistemos, virškinimo sistemos, jungiamojo audinio ir skeleto sistemos ligos viršijo šalies sergamumo šiomis ligomis rodiklius.

7. Išanalizavus 2016-2017 m. m. pateiktus moksleivių profilaktinių sveikatos patikrinimo duomenis, nustatyta, kad dominuoja tie patys sveikatos sutrikimai kaip ankstesniais metais. Daugiausiai vaikams nustatyti skeleto - raumenų sistemos sutrikimai (2016-2017 m. m. – 31,36 proc., 2015-2016 m. m.- 30,0 proc., 2014-2015 m. m. – 31,4 proc.), regos sutrikimai (2016-2017 m. m. – 28,23 proc., 2015-2016 m. m. – 29,0 proc., 2014-2015 m. m. 28,2 proc.), kvėpavimo sistemos sutrikimai (2016-2017 m. m. – 10,02 proc., 2015-2016 m. m. - 14 proc., 2014-2015 m. m 12,2.).

8. Palyginus Telšių rajono, Telšių apskrities bei Lietuvos susirgimų tuberkulioze rodiklius, nustatyta, kad didžiausias sergamumas, skaičiuojant 1000 gyventojų, išlieka Telšių rajone.

9. Telšių rajono savivaldybėje nedarbo lygis nuo 2010 metų mažėjo. 2012 m. registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis siekė 13,3 proc., 2013 m. - 12,2 proc., 2014 m. – 9,8 proc., 2015 m. – 8,0 proc. Per 2015 m. į Telšių teritorinės darbo biržos Telšių skyrių kreipėsi 3920 bedarbių, 2016 m. - 3912 bedarbių.

10. Remiantis Lietuvos Respublikos Statistikos departamento duomenis 2015 m. Telšių rajone į paviršinius vandenis nebuvo išleista nepakankamai išvalytų nuotekų.

11. Iš viso per 2016 metų maudymosi sezoną Telšių rajono savivaldybės paplūdimiuose buvo atlikti 26 mikrobiologiniai tyrimai. Iš Germanto bei Lūksto vandens telkinių paimta po 8 vandens mėginius, iš Masčio ežero vandens telkinio buvo paimta 11 vandens mėginių.

12. Tyrimų rezultatai parodė, kad visų maudyklų vandens kokybės rodikliai atitiko Lietuvos higienos norma HN 92:2007 „Paplūdimiai ir jų maudyklų vandens kokybė“ reglamentuotus vandens kokybės reikalavimus ir juose maudytis buvo galima. Nuolaužų, plūduriuojančių medžiagų, dervų likučių, stiklo, plastiko, gumos ir kitų liekanų per maudymosi sezoną nebuvo pastebėta.

13. 2015 m. 10 000 Telšių r. gyventojų teko: gydytojų – 22,76, šeimos gydytojų – 6,27, slaugytojų – 71,76, odontologų – 6,97, vidaus ligų gydytojų – 4,41, chirurgų – 2,09, akušerių, ginekologų – 2,09. Telšių r. gyventojų aprūpinimas medicinos personalu, išskyrus šeimos gydytojų skaičių, yra didesnis nei Telšių apskrities rodikliai.

14. Vertinant laikotarpį nuo 2012 m. nustatyta, kad Telšių r. gyventojai 2015 m. greitosios medicinos pagalbos paslaugomis naudojosi panašiai, kaip ir ankstesniais metais. Suaugusiesiems greitosios medicinos pagalbos paslaugos du kartus dažniau (217,58/1000 gyv.) suteiktos nei vaikams (103,51/1000 gyv.).

15. 2016 m. Telšių r. socialines pašalpas gavo 1429 asmenys. Nuo 2012 m. (4854 asmenys) gaunančių socialines pašalpas skaičius ženkliai sumažėjo.

16. Ligos pašalpos atvejų skaičius nuo 2011 m. išlieka panašus. 2015 m. vienam apdraustajam teko 11,33 apmokėtų laikino nedarbingumo dienos. Tai ženkliai daugiau nei Lietuvos ir Telšių apskrities rodikliai.

III. PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

Programos tikslas: stiprinti Telšių rajono savivaldybės visų amžiaus grupių gyventojų sveikatą, vykdant Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą.

Uždaviniai:

1. Vykdyti Telšių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose vaikų visuomenės sveikatos priežiūrą.
2. Organizuoti ir įgyvendinti įvairias vaikų ir jaunimo sveikatinimo priemones, ugdančias sveikos gyvensenos įgūdžius, ypatingą dėmesį skiriant dominuojančių sveikatos sutrikimų prevencijai.
3. Skatinti gyventojų sveiką gyvenseną, organizuojant įvairiapusiškas sveikatos stiprinimo priemones.
4. Gerinti bendruomenės narių (visų gyventojų) informatyvumą visuomenės sveikatos klausimais;
5. Didinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kompetenciją sveikatos stiprinimo klausimais.
6. Vykdyti Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą).

IV. PROGRAMOS FINANSAVIMO ŠALTINIAI

1. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos lėšos (valstybės deleguotoms funkcijoms atlikti);
2. Telšių rajono savivaldybės biudžeto lėšos;
3. Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos.

V. PROGRAMOS VERTINIMO KRITERIJAI

1. Mokyklinio ir ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos būklės pokyčiai;
2. Suteiktų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų skaičius Telšių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo ir profesinio mokymo įstaigose;
3. Suteiktų visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų skaičius suaugusiems Telšių rajono savivaldybės gyventojams;
4. Surinktų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių skaičius.

VI. PRIEMONIŲ PLANAS

1 Uždavinys	1. Vykdyti Telšių rajono savivaldybės ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ir profesinio ugdymo įstaigose vaikų visuomenės sveikatos priežiūrą.	
Laukiami rezultatai	Bus vykdoma nuolatinė vaikų sveikatos būklės, ugdymo įstaigose visuomenės sveikatos rizikos veiksnių stebėseną ir prevencija. Pagerės bendruomenės (tėvų, pedagogų) informuotumas apie vaikų sveikatos būklę, bus organizuojamos periodinės prevencinės priemonės, identifikuojančios ir mažinančios rizikos veiksnius ugdymo įstaigose.	
Priemonės	Laikotarpis	Vertinimo kriterijai
1.1.Vykdyti ikimokyklinio, mokyklinio amžiaus vaikų sveikatos būklės stebėseną.	I-IV ketv.	Profilaktiškai pasitikrinsiu sveikatą vaikų procentas ir duomenų suvedimas į VSSIS (Vaikų sveikatos stebėsenos informacinę sistemą); Stebėsenos duomenys (sergamumo, apsilankymo registracijos ir kt.).
1.2. Teikti informaciją bendruomenei apie vaikų sveikatos stebėsenos duomenis, siūlymus dėl sveikatos stiprinimo bei konsultuoti pedagogus, tėvus apie vaikų sveikatą (pagal ASPI specialistų rekomendacijas)	I-IV ketv.	Suteiktų individualių konsultavimo paslaugų bendruomenei skaičius; Informacinių pranešimų skaičius; Informuotų asmenų skaičius.
1.3. Pagal kompetenciją vykdyti užkrečiamų ligų epidemiologinės priežiūros priemones	I-IV ketv.	Vaikų patikrų dėl asmens higienos, pedikuliozės skaičius; Periodinė darbuotojų profilaktinių sveikatos tikrinimų, sveikatos žinių atestavimo pažymėjimų kontrolė.
1.4.Vykdyti vaikų maitinimo organizavimo ugdymo įstaigose priežiūrą.	I-IV ketv.	Patikrų skaičius; Informacinių pranešimų skaičius Konsultacijų skaičius
1.5.Vykdyti ugdymo įstaigų aplinkos, ugdymo proceso atitikties visuomenės sveikatos priežiūros teisės aktų reikalavimams vertinimą.	I-IV ketv.	Tikrinimų skaičius; Konsultacijų skaičius
1.6.Pagal kompetenciją koordinuoti ir teikti pirmąją medicinos pagalbą.	I-IV ketv.	Suteiktų pirmos pagalbos ar gydytojo rekomendacijų įgyvendinimo veiksnių mokiniams skaičius
2 Uždavinys	2. Organizuoti ir įgyvendinti įvairias vaikų ir jaunimo sveikatinimo priemones, ugdančias sveikos gyvensenos įgūdžius, ypatingą dėmesį skiriant dominuojančių sveikatos sutrikimų prevencijai.	
Laukiami rezultatai	Bus organizuojamos kokybiškesnės sveikatos stiprinimo priemonės vaikams, tėvams, pedagogams pagal problemines sritis ir ugdymo įstaigų nusistatytus prioritetus. Moderniomis sveikatos mokymo ir ugdymo priemonėmis, naujais taikomais metodais vaikai gilins savo	

	žinias įvairiomis sveikatos temomis, įgis sveikos gyvensenos įgūdžių ir naujų kompetencijų.	
Priemonės	Laikotarpis	Vertinimo kriterijai
Sveikatos sauga ir stiprinimas		
2.1. Teikti informaciją apie vaikų profilaktinių sveikatos patikrinimų svarbą visuomenei.	II-III ketv.	Parengtų straipsnių, stendinių pranešimų, informacinių pranešimų skaičius.
2.2. Skatinti ugdymo įstaigas ištraukti į sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą: 2.2.1. Vykdyti informacijos sklaidą VSB tinklalapyje. 2.2.2. Esant galimybei organizuoti seminarą mokykloms, siekiančioms tapti sveikatą stiprinančiomis mokyklomis.	I-II ketv.	Seminarų, dalyvių skaičius; Parengtų straipsnių skaičius.
2.3. Rengti arba padėti rengiant vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimo priemones (sveikatinimo projektus, respublikinius konkursus, užsiėmimus) bendradarbiaujant su įvairiomis Telšių r. savivaldybės institucijomis ir NVO: 2.3.1. Mokinių, mokytojų ir visuomenės sveikatos priežiūros specialistų konkurso „Sveikuolių sveikuoliai“ I, II etapai (pagal amžiaus grupes); 2.3.2. „Mažųjų olimpiada 2017“ Telšių rajone; 2.3.3. Pirmosios pagalbos mokymus jaunimui, lankančiam VšĮ „Telšių jaunimo centrą“; 2.3.4. Bendrus užsiėmimus su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugijos Telšių skyriumi ir kt. (Respublikinės moksleivių ir NVO PP varžytuvės ir kt.)	II -IV ketv.	Užsiėmimų skaičius; Dalyvių skaičius.
2.4. Vykdyti lėtinių neinfekcinių ligų profilaktiką: 2.4.1. Teikti konsultacijas: • vaikams, turintiems viršsvorio problemų, ir jų tėvams dėl sveikatos gerinimo; • vaikams, dažnai nelankantiems kūno kultūros pamokų, ir jų tėvams. 2.4.2. Organizuoti stiprinimo priemones, skirtas skeleto ir raumenų sistemos sutrikimų prevencijai: • Organizuoti paskaitas-diskusijas ugdymo įstaigose „Netaisyklingos laikysenos pavojai“; • Teikti individualias konsultacijas tėvams, vaikams dėl šių sutrikimų vystymosi ir korekcijos; • Inicijuoti rizikos grupės vaikų (pagal TLK – R29.3; M41) konsultacijas su kineziterapeutu, prevencinius užsiėmimus	I-IV ketv.	Parengtų straipsnių, stendinių pranešimų, informacinių pranešimų skaičius; Dalyvių skaičius; Užsiėmimų skaičius; Parengtos informacinės padalimosios medžiagos skaičius/tiražas; Konsultacijų skaičius.

ugdymo įstaigose dėl šių sutrikimų prevencijos ir mankštų, skirtų netaisyklingos laikysenos korekcijai, mokiniams organizavimas baseine. • Organizuoti kuprinių svėrimo akcija bendrojo lavinimo mokyklose pagal SAM (Sveikatos apsaugos ministerijos rekomendacijas); • Informacijos sklaida (internete, stenduose, spaudoje). 2.4.3. Organizuoti stiprinimo priemonės, skirtas regos sutrikimų prevencijai: • Informacijos sklaida (internete, stenduose, dalomojoje medžiagoje); • Organizuoti praktinius akių mankštos mokymus vaikams		
2.5. Organizuoti sveikatos mokymo ir ugdymo priemonės: • skirtus lytiškumo ugdymui; • praktinius mokymus, varžybas, mankštas, treniruotes, skatinančius vaikų fizinį aktyvumą, sveikatos stiprinimą, sveikos mitybos įgūdžių formavimąsi; • minėjimus, skirtus Jungtinių Tautų, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Lietuvos Vyriausybės atmintinoms dienoms paminėti. (pagal ugdymo įstaigų prioritetus).	I-IV ketv.	Užsiėmimų (renginių, paskaitų) skaičius; Dalyvių skaičius.
2.6. Atstovauti visuomenės sveikatos biurą vaikų ir jaunimo sveikatą stiprinančiuose renginiuose	I-IV ketv.	Užsiėmimų (renginių, paskaitų) skaičius;
Ėduonies profilaktika ir burnos higiena		
2.7. Informacijos rengimas ir pateikimas ikimokyklinio amžiaus ir pradinių klasių vaikų tėvams apie burnos higieną ir dantų dengimą silantais galimybę Telšių rajone (spaudoje, internetinėje erdvėje)	I-IV ketv.	Parngtų straipsnių, stendinių pranešimų, Informacinių pranešimų skaičius; Informacinės padalomosios medžiagos skaičius/tiražas.
2.8. Mokyti burnos higienos įgūdžių formavimo pagrindų, organizuojant praktinius užsiėmimus: • ikimokyklinio ugdymo įstaigų auklėtiniams; • bendrojo lavinimo mokyklų 1-4 klasių mokiniams.	I, III-IV ketv.	Pravestų užsiėmimų skaičius, dalyvavusių ugdytinių skaičius, pedagogų skaičius.
2.9. Organizuoti ugdymo įstaigose pagal galimybes specialisto (odontologo, ar burnos higienisto) paskaitų ciklą tėvams „Tinkamas vaikų burnos higienos įgūdžių formavimas. Silantai“.	IV ketv.	Paskaitų skaičius, dalyvių skaičius.
2.10. Prevencinių renginių tema „Sveiki dantys“ ikimokyklinio amžiaus vaikams ir pradinių	I, III-IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius

klasių mokiniams organizavimas.		
Užkrečiamų ligų profilaktika, asmens higiena		
2.11. Informacijos apie vakcinacijos svarbą parengimas, tėvų ir rizikos grupių asmenų informavimas apie vakcinaciją.	II-III ketv.	Parengtų straipsnių, stendinių pranešimų, informacinių pranešimų skaičius. Informacinės padalomosios medžiagos skaičius/tiražas; Paskaitų /dalyvių skaičius.
2.12. Organizuoti vaikų higienos įgūdžių mokymus ikimokyklinio ugdymo įstaigose, mokyklose.	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius; Užsiėmimų skaičius.
2.13. Vykdyti užsiėmimus (paskaitas, diskusijas, praktinius mokymus, akcijas ir kt.) asmens higienos ir užkrečiamų ligų (tuberkuliozė, entreobiozė, pedikuliozė, gripas, ŪVKTI, AIDS ir kt. (pagal galimybes)) profilaktikos temomis: • Tuberkuliozė (mokyklose 5-12 kl. mokiniams, pedagogams); • Pedikuliozė (ikimokyklinė, priešmokyklinės grupės vaikams, 1-5 kl. mokiniams).	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius; Užsiėmimų skaičius.
2.14. Tėvų ugdymo įstaigose individualus konsultavimas užkrečiamųjų ligų klausimais.	I-IV ketv.	Konsultacijų skaičius.
2.15. Organizuoti renginius, skirtus: gegužės 5 d. - Pasaulinei rankų higienos dienai paminėti. gruodžio 1 d.- Pasaulinei AIDS dienai.	II-IV ketv.	Dalyvių skaičius; Užsiėmimų (renginių) skaičius.
2.16. Informacijos sklaida apie užkrečiamas ligas (pedikuliozė, gripą, tuberkuliozė ir kt.).	I-IV ketv.	Parengtų straipsnių, informacinių pranešimų skaičius. Informacinės padalomosios medžiagos skaičius/tiražas.
2.17. Užtikrinti individualią ar grupinę pagalbą pedikuliozės profilaktikos klausimais (pagal galimybes esant poreikiui soc. remtinų šeimų aprūpinimas pedikuliozės teritorijoje, kurioje nustatytas pedikuliozės židinis).	I-IV ketv.	Asmenų skaičius.
Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija		
2.18. Inicijuoti atšvaitų tikrinimo akcijas bendrojo ugdymo mokyklose bendradarbiaujant su Telšių AVPK.	IV ketv.	Akcijų skaičius; Informacinių pranešimų skaičius.
2.19. Organizuoti mokinių pirmos pagalbos mokymus pagal projektą „Jaunieji mokyklos paramedikai“ bendradarbiaujant su Maltos ordino pagalbos tarnyba	I-IV ketv.	Parengtų straipsnių, stendinių pranešimų skaičius; Užsiėmimų, dalyvių skaičius.
2.20. Organizuoti stiprinimo priemonės traumų ir skendimų prevencijai		
2.21. Informacijos sklaida vaikams apie sužalojimų prevenciją.		
Psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija		

2.22. Informacijos sklaida apie psichoaktyvių medžiagų vartojimo daromą socialinę ir ekonominę žalą žmogaus sveikatai ir visuomenei: • Renginiai „Pasaulinei dienai be tabako“, „Tarptautinei nerūkymo dienai paminėti“; • Akcija „Tabako gaminių, elektroninių cigarečių bei jų pildomųjų talpyklų prevencinė akcija ugdymo įstaigose“ (bendradarbiaujant su Telšių AVPK);	II, IV ketv.	Parengtų straipsnių, stendinių pranešimų, informacinių pranešimų skaičius; Dalyvių skaičius; Užsiėmimų (renginių, paskaitų) skaičius; Parengtos informacinės padalomosios medžiagos skaičius/tiražas; Konsultacijų skaičius.
2.23. Formuoti mokinių atsisakymo įgūdžius ir neigiamą požiūrį į psichoaktyvių medžiagų vartojimą, formuojant sveikos gyvensenos ir socialinius įgūdžius pagal Alkoholio, tabako ir kitų psichiką veikiančių medžiagų vartojimo prevencijos programos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro 2006 m. kovo 17 d. įsakymu Nr. ISAK-494, įgyvendinimas: • Organizuoti paskaitas, diskusijas, klasės valandėles, susitikimus su specialistais; • Teikti individualias konsultacijas mokyklose psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo temomis moksleiviams, tėvams, pedagogams; • Dalyvauti prevenciniuose konkursuose, akcijose („Gėlė vietoj cigaretės“ ir kt.) • Organizuoti projekto priemonių „Sveikas gyvenimas - blaivus gyvenimas“ įgyvendinimą		
Uždaviniai	3. Skatinti gyventojų sveiką gyvenseną, organizuojant įvairiapusiškas sveikatos stiprinimo priemones. 4. Gerinti bendruomenės narių (visų gyventojų) informatyvumą visuomenės sveikatos klausimais;	
Laukiami rezultatai	Bus teikiamos kokybiškos Visuomenės sveikatos paslaugos Telšių rajono visų amžiaus grupių gyventojams, didės gyventojų informuotumas sveikatos srityje, gyventojai aktyviau dalyvaus Visuomenės sveikatos biuro renginiuose (akcijose, paskaitose, užsiėmimuose).	
Priemonės	Laikotarpis	Vertinimo kriterijai
1. Teikti informaciją Telšių miesto ir rajono gyventojams sveikos gyvensenos tematika (sveikos mitybos, infekcinių, neinfekcinių ligų profilaktika, fizinis aktyvumas, psichikos sveikatos gerinimas) organizuojant renginius, diskusijas, paskaitas ir konsultacijas.	I-IV ketv.	Organizuotų renginių skaičius, dalyvių skaičius, straipsnių skaičius, diskusijų skaičius, informacinės padalomosios medžiagos skaičius/tiražas.
2. Organizuoti Telšių miesto ir rajono gyventojams užsiėmimus, skatinančius jų fizinį aktyvumą: • Užsiėmimus baseine;	I-IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius.

• Mankštas; • Šiaurietiško ėjimo užsiėmimai; • Žygius; • Sporto varžybas; • Jogos – atsipalaidavimo mokymus; • Bėgimus; • Važinėjimus su dviračiais;		
3. Organizuoti paskaitas, praktinius užsiėmimus nėščiosioms ir būsimiesiems tėveliams skatinant natūralų žindymą ir ligų prevenciją ankstyvoje vaikystėje. Taip pat didinti žinias apie pasirošimą gimdymui, vaiko priežiūrą, jo fizinę bei psichinę raidą. Vykdyti visuomenės švietimą, dėl vaikų skiepavimo nuo tymų, epideminio parotito, raudonukės difterijos, stabligės, kokliušo.	I - IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius.
4. Organizuoti renginius, skirtus Jungtinių Tautų, Pasaulio sveikatos organizacijos ir Lietuvos Vyriausybės atmintinoms dienoms paminėti.	I – IV ketv.	Straipsnių skaičius, diskusijų skaičius, dalyvių skaičius, renginių skaičius.
5. Organizuoti „Telšių sveikatos akademiją“, suteikiant gyventojams daugiau galimybių stiprinant savo sveikatos raštingumą bei galimybę konsultuotis su sveikatos priežiūros specialistais sveikatos stiprinimo klausimais. „Telšių sveikatos akademija“ – paskaitos, praktiniai užsiėmimai, mankštos skirtos gerinti darbingo ir vyresnio amžiaus žmonių sveikatą, fizinį aktyvumą, didelį dėmesį skiriant nutukimo prevencijai ir mažinimui.	I – IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius.
6. Organizuoti visuomenei kūno rodiklių patikras naudojant kūno sudėties analizatorių, asmeninės sveikatos būklės suvokimui.	I – IV ketv.	Organizuotų patikrų skaičius, dalyvių skaičius.
7. Organizuoti renginius, paskaitas, diskusijas siekiant geresnės Telšių rajono gyventojų psichinės sveikatos (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.). Teikti informaciją apie alkoholio, tabako ir narkotikų daromą žalą ir nuo jų atsirandančias psichologines problemas taip pat bendradarbiauti su Telšių rajone psichologinę pagalbą teikiančiomis įstaigomis ir integruoti VSB veiklą (mankštos, paskaitos, konsultacijos) į šių įstaigų veiklas.	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, konsultacijų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
8. Inicijuoti Telšių r. savivaldybėje savižudybių programos vykdymą, pasitelkiant į pagalbą Savižudybių prevencijos biurą.	I-IV ketv.	Susitikimų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
9. Organizuoti seminarus, paskaitas, akcijas tuberkuliozės prevencijai. Vyksti į bendruomenes kuriose yra užfiksuotas didžiausias sergamumas tuberkulioze ir konsultuoti šios bendruomenės gyventojus apsisaugojimo nuo tuberkuliozės	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius, paskaitų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius. Informacinės padalomosios medžiagos

klausimais.		skaičius/tiražas.
10. Dalyvauti ir organizuoti „European Cycling Challenge 2017“ projektą Telšių rajone.	II ketv.	Dalyvių skaičius, straipsnių, informacinių pranešimų skaičius.
11. Organizuoti ASPĮ ir VSB veiklos integravimo modelio įgyvendinimą dėl kraujotakos sistemos ligų rizikos grupių pacientų sveikatos stiprinimo ir jų būklės stebėjimo. Vykdyti programą „Keliauk sveikos širdies keliu.“	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
12. Organizuoti sveikiausios Telšių rajono įstaigos rinkimus „Dėdlė sveikiausi par vėsa rajuona 2017“.	II-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, individualių konsultacijų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
13. Dalyvauti sveikatos biuro partnerių ir kitų Telšių rajono bendruomenių organizuojamuose renginiuose ir mokyti sveikos gyvensenos principų. Akcija – „Pasikviesk sveikatos biurą į savo renginį“.	II-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, individualių konsultacijų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
14. Bendradarbiauti su Nacionaliniu kraujo centru ir Nacionaliniu transplantacijos biuru organizuojant kraujo donorystės akcijas ir informacijos apie organų transplantaciją skleidimą.	I-IV ketv.	Akcijų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
15. Organizuoti paskaitas, praktinius užsiėmimus alkoholio, tabako ir narkotikų prevencijos temomis.	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, individualių konsultacijų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
16. Organizuoti renginį „Pirties nauda sveikatai“, suteikiant žinių apie sveikatos stiprinimą pirtyje.	II-III ketv.	Dalyvių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
17. Organizuoti 3 – jų dienų vasaros sveikatinimo stovyklą „Sveika vasara - 2017“.	II-III ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius, straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
18. Organizuoti teorinius ir praktinius užsiėmimus, siekiant mažinti Telšių rajono gyventojų mirtingumą dėl išorinių mirties priežasčių (savižudybių, nukritimų, atsitiktinių paskendimų).	I-IV ketv.	Dalyvių skaičius, užsiėmimų skaičius.
19. Organizuoti netradicines sporto varžybas skirtas paminėti sporto metams Lietuvoje: • Vikingų laivų plauktynės; • Vasaros sportakiada.	II-III ketv.	Dalyvių skaičius, skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
20. Teikti informaciją Telšių miesto ir rajono gyventojams apie netikslingą antibiotikų vartojimą ir atsparias bakterijas.	I-IV ketv.	Organizuotų renginių skaičius, dalyvių skaičius, straipsnių skaičius, diskusijų skaičius, informacinės padalomosios

		medžiagos skaičius/tiražas.
Uždavinys	5. Didinti visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kompetenciją sveikatos stiprinimo klausimais.	
Laukiami rezultatai	Padidės visuomenės sveikatos priežiūros specialistų kompetencija sveikatos stiprinimo klausimais.	
	Priemonės	Laikotarpis
	1. Kvalifikacijos tobulinimo kursai, mokymai, seminarai.	I-IV ketv.
		Išklaustyjų tobulinimosi valandų skaičius.
Uždavinys	6. Vykdyti Telšių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėseną.	
Laukiami rezultatai	Bus sistemingai kaupiami visuomenės sveikatos stebėsenos duomenys vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V- 488 „Dėl bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ (kartu su 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymas Nr. 1387) 5 punkte pakeitimo. Visuomenei ir sveikatos politiką formuojantiems asmenims bus pateikta informacija apie Telšių rajono gyventojų sveikatą. Bus vykdoma moksleivių bei ikimokyklinio amžiaus vaikų sveikatos stebėseną. Vykdomas vaikų gyvenamosios tyrimas.	
	Priemonės	Laikotarpis
	1. Kaupiti, analizuoti moksleivių ir vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, sergamumo ataskaitų duomenis.	II - III ketv.
	2. Kaupiti, analizuoti moksleivių ir vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, profilaktinių patikrinimų duomenis.	IV ketv.
	3. Kaupiti, analizuoti moksleivių ir vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, pedikuliozės patikrinimų duomenis.	I, III ketv.
	4. Kaupiti, analizuoti moksleivių ir vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo įstaigas, traumų atvejų ataskaitų duomenis.	I ketv.
	5. Rinkti, kaupiti ir analizuoti duomenis ir rodiklius, apibūdinančius Telšių rajono savivaldybės gyventojų demografinę ir socialinę būklę.	I-IV ketv.
	6. Kaupiti bendruomenės sveikatos būklės ir jos kitimo duomenis, vertinti ir analizuoti jų pokyčius.	I-IV ketv.
	7. Stebėti ir analizuoti aplinkos veiksnius, darančius įtaką sveikatai.	I-IV ketv.
		Surinktų duomenų dalis bei atlikta analizė.
		Surinktų duomenų dalis bei atlikta analizė.
		Surinktų duomenų dalis bei atlikta analizė.
		Surinktų duomenų dalis bei atlikta analizė.
		Surinktų stebėsenos programoje numatytų duomenų dalis.
		Surinktų stebėsenos programoje numatytų duomenų dalis.
		Surinktų stebėsenos programoje numatytų duomenų dalis.

8. Analizuoti socialinius bei ekonominius veiksnius, veikiančius gyventojų sveikatą.	I-IV ketv.	Surinktų stebėsenos programoje numatytų duomenų dalis.
9. Fizikinių, cheminių, biologinių ir kitų aplinkos veiksnių poveikio sveikatai stebėseną.	I-IV ketv.	Atlikta atmosferinio oro taršos rodiklių analizė; maudyklų vandens mikrobiologinių rodiklių analizė.
10. Parengti ataskaitą apie Telšių rajono gyventojų sveikatos būklę ir rizikos veiksnius, turinčius įtakos sveikatai.	IV ketv.	Laiku pateikta metinė ataskaita.
11. Parengti ir išspausdinti informaciją, apie Telšių rajono savivaldybės gyventojų sveikatos būklę bei situaciją, vietinėje spaudoje.	IV ketv.	Informacinių straipsnių skaičius, informacinių pranešimų skaičius.
12. Vykdyti Telšių rajono vandens maudyklų monitoringą.	I-IV ketv.	Surinkti duomenys, atlikta analizė ir viešinimas.

Visuomenės sveikatos biuro 2017 m. planą parengė: vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė Asta Matulevičienė, tel. 8 677 78542, el. p. afabijonaviciute@gmail.com, visuomenės sveikatos stiprinimo specialistė Dovilė Mickutė, tel. 8 (444) 60155, el. p. dovile.mickute@telsiurvsb.lt, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistė Sandra Valančienė, tel. 8 (444) 60155, el. p. s.valanciene@telsiai.lt